23vra00110

Voorstel Commissie

Onderwerp
Eindevaluatie pilot inzet twee extra boa's

Korte inhoud
De gemeente had (tot (ongeveer) een half jaar geleden) 2 boa's in dienst. Midden 2022 is de raad verzocht om de boa-capaciteit uit te breiden met 2 fte per 2023 en het structurele dekkingstekort van € 83.000 te verwerken in de Begroting 2023. Aan dit verzoek lag ten grondslag dat de toenmalige boa-capaciteit onvoldoende was om te voldoen aan de gestelde doelen in het toen geldende en het aanstaande Uitvoeringplan. Verder is aan voornoemd verzoek ten grondslag gelegd dat het taken-pakket van de boa's de afgelopen jaren is uitgebreid en dat dit (naar verwachting) de komende tijd al-leen maar meer zal worden. Daarnaast zijn de krapte bij de politie en de aanzienlijk afnemende be-schikbaarheid van flexibel in te huren boa's, als redenen genoemd voor de uitbreiding.

Op 29 september 2022 heeft de raad besloten om de boa-capaciteit uit te breiden met 2 fte per 2023 en het structurele dekkingstekort van € 83.000 bij te ramen in de begroting 2023, onder voorbehoud van goedkeuring bij de integrale begrotingsbehandeling. Bij die behandeling heeft de raad besloten om voor de duur van één jaar (als pilot) budget beschikbaar te stellen voor de uitbreiding van de boa-capaciteit.

Begin van dit jaar is feitelijk uitvoering gegeven aan het besluit van de raad tot tijdelijke uitbreiding van de boa-capaciteit. In februari respectievelijk maart 2023 zijn twee boa's in dienst getreden voor de duur van één jaar. Daarmee komt de boa-capaciteit (tijdelijk) in totaal op 4 fte. De uitbreiding van de boa-capaciteit is geëvalueerd. Die evaluatie en de daaruit voortvloeiende conclusie worden hieronder nader beschreven.

Evaluatie

Avonduren

In het kader van de pilot zijn twee boa's in dienst genomen. Zij werken in de avonduren; om precies te zijn van maandag tot en met vrijdag van 15:30 uur tot 00:00 uur. Incidenteel zijn de (extra) boa's door de week ook na 00:00 uur en/of in het weekend werkzaam. Dit is bijvoorbeeld het geval bij evenementen (recent het Zomerparkfestival) of wanneer dat voor de uitoefening van hun opsporingstaak wenselijk/noodzakelijk is. Denk bij dit laatste (bijvoorbeeld) aan het proberen te achterhalen wie de dader is van dumpingen van bijvoorbeeld autobanden in het buitengebied. Dit soort activiteiten vinden, vanwege de aard ervan, in de avond-/nachtelijke uren plaats.

Bereikbaarheid

De boa's zijn via de volgende kanalen bereikbaar:
1. het meldingenformulier op de website van de gemeente;
2. het algemeen telefoonnummer van de gemeente;
3. via de meldkamer van handhaving van de gemeente Maastricht (buiten kantoortijden);
4. via de WhatsApp-buurtpreventiegroep van de beheerders van alle WhatsApp-buurtpreventiegroepen in de gemeente en
5. via een gezamenlijke mailbox (24 uur per dag).

De laatste drie kanalen zijn met de tijdelijke uitbreiding van de boa-capaciteit weer nieuw leven ingeblazen dan wel in het leven geroepen. Vooral de laatste twee kanalen worden in de avonduren veel gebruikt om overlastmeldingen door te geven aan de boa's. De boa's nemen zelf deel aan de WhatsApp-buurtpreventiegroep van de beheerders en kunnen de gezamenlijke mailbox zelf uitlezen. Hierdoor is het

mogelijk om overlastmeldingen in de avonduren meteen op te pakken en de melder diezelfde avond nog te berichten wat er met zijn/haar melding is gedaan. Daarnaast staan zij middels hun portofoon in rechtstreeks contact met de meldkamer die hen rechtstreeks kan aansturen bij overlastsituaties.

Tussentijdse conclusie
Door een structurele uitbreiding van de boa-capaciteit met 2fte is het structureel mogelijk om boa's in de avonduren in te zetten. Reeds om deze reden dient te worden geconcludeerd dat de uitbreiding van de boa-capaciteit een positieve bijdrage levert aan de subjectieve veiligheid van inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente. Subjectieve veiligheid gaat over de mate waarin iemand zich in zijn woon- en leefsituatie door misdrijven, overtredingen en ernstige overlast bedreigd voelt. Wanneer een persoon in de avonduren in de gemeente overlast ervaart, kan hij/zij dat melden bij de boa's. De boa's gaan diezelfde avond met die melding aan de slag. Zij koppelen hun bevindingen en acties nog diezelfde avond terug aan de melder. Burgers waarderen het zeer dat de boa's (ook) in de avonduren snel en effectief met hun overlastmeldingen aan de slag gaan. Dit blijkt uit de positieve reacties van burgers op de terugkoppeling door de boa's op hun overlastmelding.

Wanneer de boa-capaciteit niet structureel uitgebreid wordt, zijn er in de avonduren geen boa's (meer) werkzaam. Overlastmeldingen van inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente, kunnen dan pas de eerstvolgende (werk)dag opgepakt worden. De overlast doet zich dan al vaak niet meer voor. Hierbij komt dat de politie dergelijke meldingen in de avonduren, gelet op het capaciteitstekort, ook niet oppakt en verwijst naar de gemeente. Het is, zowel voor de boa's als voor de melder, onbe-vredigend om te melden/horen dat er, vanwege tijdsverloop, niets meer gedaan kan worden aan de door de melder ervaren overlast. In dat geval is de kans op herhaling zeker aanwezig.

Jongeren
De twee boa's die in het kader van de pilot in dienst zijn genomen, zijn nog jong: 22 respectievelijk 23 jaar. Zij spreken de taal van de jongeren. Dat is bijzonder effectief bij het aanpakken van overlast die door jongeren wordt veroorzaakt. Die overlast doet zich meestal na school-/werktijd (en dus in de avonduren) voor. De twee jonge boa's spreken niet alleen de jongeren aan op hun overlastgevend gedrag, maar gaan ook in gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) van die jongeren. Van dit optreden van de boa's gaat een preventieve werking uit. Ook dit levert een positieve bijdrage aan de subjectie-ve veiligheid in de gemeente.

Politie
De extra boa-capaciteit is ook (nog steeds) noodzakelijk omdat de politie (nog steeds) kampt met een capaciteitstekort. Dat tekort wordt de komende jaren niet minder. Integendeel, dat tekort wordt steeds nijpender. Gedurende de pilotperiode is dat tekort ook duidelijk voelbaar geworden in de prak-tijk. De politie legt steeds vaker de verantwoordelijkheid bij leefbaarheidsvraagstukken (overlast etc.) terug bij de gemeente. Voorheen kon nog een beroep gedaan worden op de wijkagenten. Echter, door het capaciteitstekort bij de politie worden zij ook steeds meer ingezet voor de uitvoering van de hoofdtaken van politie. Daardoor hebben onze wijkagenten ook steeds minder tijd om de meldingen met betrekking tot hun wijk op te pakken. Daar komt bij dat beide wijkagenten parttime werken. Dit alles maakt dat de wijkagenten melders steeds vaker doorverwijzen naar de boa's. De politie zal als sterke arm de boa's wel rugdekking verschaffen, maar het initiatief bij leefbaarheidsvraagstukken ligt bij de boa's.

Het afgelopen half jaar is dit eens te meer gebleken. In dat kader worden (als voorbeeld) genoemd:

- Woonwagenbewoners

De politie was alleen bereid om als sterke arm aanwezig te zijn bij de ontruiming van

woonwagenbewoners op diverse plekken binnen de gemeente, als de boa's hierin de lead zouden nemen. De actie tot ontruiming betrof immers een bestuursrechtelijke (en dus geen strafrechtelij-ke) actie. Bij die acties waren altijd drie boa's aanwezig. De woonwagenbewoners zijn
vertrokken uit de gemeente. Zonder de inzet van de boa's was dit niet gelukt en waren de woonwagenbewoners dus langer in onze gemeente aanwezig geweest.

- Evenementen

Vanwege capaciteitsgebrek is de politie niet meer aanwezig bij evenementen (zoals carnaval en festivals) om de openbare orde en veiligheid te handhaven. Zeker niet, wanneer het gaat om
kleinere/minder bekende evenementen. De boa's hebben bij evenementen dus ook een steeds grotere rol. De beveiligers die door de organisator van het evenement worden ingeschakeld,
spreken de bezoekers op het evenemententerrein aan op hun gedrag, wijzen hen op de huisregels en grijpen zo nodig in om de orde te bewaren. Buiten het evenemententerrein zijn het echter de boa's die de bezoekers van het evenement moeten wijzen op de regels en er voor moeten zorgen dat zij (die bezoekers) geen overlast (in de breedste zin van het woord) veroorzaken.
De politie doet bij evenementen waarbij, gelet op de aard van het evenement, een verstoring van de openbare orde te verwachten is, een uitdrukkelijk beroep op de boa's. Die inzet is niet te leve-ren met de huidige boa-capaciteit. Om die reden worden er extra boa's ingehuurd. Dit is, vanwege de verminderde beschikbaarheid van boa's, (ook nog steeds) een uitdaging. De politie is duide-lijk over de noodzaak van de inzet van boa's bij evenementen: zonder boa's geen evenement.

KMar

Niet alleen de politie verzoekt om bijstand van de boa's bij het uitvoeren van haar taken, maar ook de KMar. Hieronder volgen een tweetal voorbeelden waarin de KMar uitdrukkelijk aan de gemeente
verzocht heeft om boa's in te zetten.

- Demonstraties

De boa's worden gevraagd om aanwezig te zijn bij gebeurtenissen rondom Maastricht Aachen-Airport waarbij een gerede kans bestaat dat er gedemonstreerd wordt. De aanwezigheid van de boa's bij dit soort gebeurtenissen heeft een preventieve werking. Bovendien kunnen de boa's
meteen opschalen als de openbare orde verstoord dreigt te raken en assisteren bij het handhaven daarvan door politie en/of KMar.

- Verkeersveiligheid

De KMar doet een uitdrukkelijk beroep op de boa's bij het handhaven van de verkeersveiligheid rondom MAA wanneer er vertrekkende en aankomende vluchten zijn. Op deze momenten is de verkeersveiligheid, aldus de KMar, in het geding. Met de huidige boa-capaciteit lukt het echter niet om aan dit verzoek van de KMar gevolg te geven.

Kerntaken

De hierboven nader genoemde inzet van de boa's komt (natuurlijk) nog bij hun kerntaken. In dat kader worden (als voorbeelden) genoemd:

- Ondermijning:

De boa's spelen een essentiële rol in het tegengaan van ondermijning. Zij zijn immers de ogen en oren op straat en hebben een goede verbinding met de wijk. Bovendien kennen zij de signalen van onder-mijning. Door het effectief inzetten van de boa's (ook in de avonduren) kunnen situaties vroeger, snel-ler en effectiever aangepakt worden.

- Verwarde personen

De gemeente is verantwoordelijk voor de regie bij personen met verward gedrag en de overlast die deze personen veroorzaken. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de continuïteit van de zorg.

Doordat de boa's dagelijks meerdere keren een ronde door de gemeente rijden, weten zij snel of er in de gemeente verwarde personen zijn en zo ja, waar. Op deze manier wordt overlast voor de buurt voorkomen en kunnen de verwarde personen tijdig de zorg krijgen die zij nodig hebben.

- Parkeeroverlast
De boa's zijn de eerst verantwoordelijke voor het aanpakken van parkeeroverlast in de gemeente. Vooral in de Elsstraat wordt veel en vaak parkeeroverlast ervaren. Sinds er ook in de avonduren boa's werkzaam zijn, zijn de klachten over parkeeroverlast in die straat aanzienlijk afgenomen. Daar-naast ontvangt de gemeente ook regelmatig klachten over parkeeroverlast in andere straten. Deze overlast doet zich met name voor in de avonduren als iedereen weer thuis is van werk/school. Wan-neer er ook in de avonduren boa's werkzaam zijn, kunnen meldingen over parkeeroverlast ook dan adequaat opgepakt worden.

- Geluidsoverlast
De boa's worden regelmatig aangesproken over geluidsoverlast die veroorzaakt wordt door derden. Voor zover dit soort meldingen bij de politie terechtkomen, worden de melders doorverwezen naar de boa's. Ook hierbij geldt dat boa's die in de avonduren werken, adequaat aan de slag kunnen gaan met meldingen over geluidsoverlast die in de avonduren bij de gemeente binnenkomen.

- Burgerinitiatieven
De boa's worden ingeschakeld bij burgerinitiatieven waarbij de kans bestaat dat de openbare orde wordt verstoord. Zonder de inzet van de boa's kunnen dit soort initiatieven niet doorgaan.

Conclusie
Uit het bovenstaande volgt duidelijk dat de extra boa-capaciteit een positieve bijdrage levert aan de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente. Door een structurele uitbreiding van de boa-capaciteit is gegarandeerd dat er (ook) in de avonduren toezicht wordt gehouden en waar nodig wordt opgetreden tegen diverse soorten overlast. Dit levert een positieve bijdrage aan het subjectieve veiligheidsgevoel in de gemeente.

Duidelijk is dat de boa's steeds meer taken erbij krijgen. Daar komt nog bij dat er, vanwege het capaciteitstekort bij de politie, regelmatig een beroep gedaan wordt op de boa's. In dit kader dient (ook) de pilot 'Bestuurlijk ruimen hennepplantages' genoemd te worden. Deze pilot heeft tot doel te onderzoeken in hoeverre de politie verlicht kan worden bij het ruimen van hennepplantages. Om die reden krijgen de boa's (ook) een rol bij het ruimen van hennepplantages.

De boa's spelen een onmisbare rol bij het oplossen van diverse urgente overlastmeldingen. Vooral in de avonduren ervaren veel mensen overlast. Zij zijn dan thuis na een dag hard werken en ergeren zich aan verkeerd geparkeerde auto's in de straat of geluid dat de buren produceren. Door de boa-capaciteit uit te breiden kunnen dit soort overlastmeldingen meteen aangepakt worden. De melder hoeft niet tot de volgende (werk)dag te wachten voordat zijn/haar melding wordt opgepakt. Bovendien wordt erger voorkomen wanneer direct geacteerd kan worden op een ontvangen overlastmelding. Een structurele uitbreiding van de boa-capaciteit is daarvoor onontbeerlijk.

Die uitbreiding draagt bij aan een leefbaarder, schoner en veiliger Beek door het houden van toezicht, het aanspreken van inwoners en ondernemers op ongewenst gedrag en het uitvoeren van taken op het gebied van de leefbaarheid en de openbare orde en veiligheid in de gemeente. Door de structurele uitbreiding van de boa-capaciteit neemt de kwaliteit en de intensiteit van toezicht in de gemeente toe.

Wanneer de boa-capaciteit niet structureel uitgebreid wordt, zijn er (uiteraard) in de avonduren geen surveillancediensten van de boa's meer. Overlastmeldingen die dan gedaan worden, worden niet

diezelfde avond opgepakt. Die meldingen worden de eerstvolgende werkdag opgepakt door de boa's die (alleen) overdag werken. Zij moeten dit doen naast hun reguliere taken. Die taken worden, mede door het capaciteitstekort bij de politie, steeds meer. De boa's moeten dan prioriteiten stellen en dus voorrang geven aan taken. Hierdoor blijven andere taken liggen, hetgeen niet ten goede komt aan de leefbaarheid en de subjectieve veiligheid in de gemeente. Wanneer de boa-capaciteit niet structureel wordt uitgebreid, moet bovendien per actie extra boa-capaciteit ingehuurd worden. Dit brengt voor de gemeente meer kosten met zich mee. Daar komt bij dat de beschikbaarheid van flexi-bel in te huren boa's afneemt.

Financiële overwegingen
Een structurele uitbreiding van het boa-team met 2 fte kost op jaarbasis € 130.000 extra. Door deze uitbreiding vervalt de behoefte aan extra inhuur en kan het budget van (afgerond) € 37.000 structureel worden afgeraamd (product Openbare orde en veiligheid, budget Stadstoezicht). Per saldo is er dus een structureel dekkingstekort van € 93.000, te verwerken in de begroting 2024.

Wanneer niet besloten wordt tot structurele uitbreiding van de boa-capaciteit, dient het budget voor extra inhuur van (afgerond) € 37.000,-- (minimaal) gehandhaafd te blijven. Voorzienbaar is echter dat er in dat geval vaker extra boa-capaciteit ingehuurd moet worden, waardoor dit budget onder druk komt te staan.

Voor 2023 is het tekort van € 82.000,-- overigens gedekt uit de reserve dekking crisismaatregel.

Beslispunten
Neemt kennis van de eindevaluatie van de uitbreiding van de boa-capaciteit en betrekt deze evaluatie bij de discussie over de begroting.